

У ПОСЕТИ РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА У НЕГОТИНУ

ЖИВОТ У ХОТЕЛУ

У колективном центру "Крајина" смештеном у истоименом хотелу, налазе се 154 расељена и 13 избежљих лица. У овом граду, у југоисточној Србији, тренутно живи 415 расељених лица. Локална заједница је активно укључена у решавање њиховог највећег проблема, стамбеног. Ових дана, 15 расељених породица, нашло се на списку за доделу социјалних станова у које би требало да усеље у септембру месецу. Истовремено, захваљујући Фондацији Дивац и Интерсос-у шест породица су најусиљеније колективни центар и настаниле се у ошкуленим сеоским имањима, а још две породице је у фази обраде.

Објективно и правовремено информисање расељених је велики изазов којим се Унија бави већ пуних седам година. За представнике Уније увек је отворено питање да ли је довољан број расељених упознат са дешавањима који утичу на њихов статус и побољшање материјалног стања њихових породица.

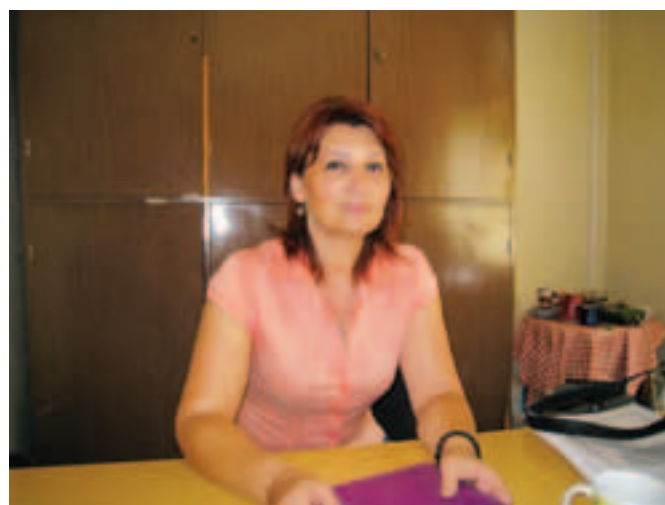
ИНФОРМАЦИЈАМА ДО РАСЕЉЕНИХ

Веома често, када смо уверени да смо се максимално ангажовали на пољу информисања код неких активности, на терену долазимо до поражавајућих резултата да увек негде, у некој забити, расељени нису или су јако мало информисани. Не купују дневну штампу, немају времена, а понеки ни жеље, да прате информативне емисије на телевизији, а друштвени живот и размена информација су им веома оскудни. То је био разлог да се екипа сарадника удружења "Свети Спас" упуту до Неготина, како би привремене становнике овог лепог градића упознала са могућностима повратка и об-

нове кућа, која би у Призрену требало да почне у августу месецу. Била је то морална обавеза сарадника Удружења, како би пред достављања коначног списка општини Призрен, што већи број расељених имао шансу да буде укључен у ову акцију. Веома брзо, показало се да нисмо погрешили што смо дошли.

СТАНОВИ И КУЋЕ ЗА РАСЕЉЕНЕ

Као што то обичај и добро понашање налажу, прво смо се обратили домаћину, **Верици Црногорац**, повереници за избегла и расељена лица у општини Неготин. Од ње сазнајемо да је само дан раније, Комисија одлучивала о расподели 20 социјалних станова. На тај начин ће један број избеглица и расељених лица напустити колективни центар и живети под социјално заштићеним условима. Станове је добило 15 породица

Верица Црногорац, повереница за избегла и расељена лица

РЕПОРТАЖА

интерно расељених лица, једна избегличка и четири породице социјалних случајева из домицилног становништва. Усељење у станове се очекује половином септембра месеца. Како то обично бива, мало је станова, а велики број оних који сматрају да су исти баш њима намењени, па је комисија имала непопуларну улогу, али је ипак посао привела крају. Сви добитници станова су становници колективног центра "Крајина". Додела станова је један од већих подухвата на збрињавању оних који су силом прилика (надамо се само привремено) дошли у овај град. Активношћу Фонда Дивац и Интерсос-а до сада су три породице напустиле колективни центар и настаниле се у откупљеним сеоским имањима, а поступак за још две породице је у фази обраде. Када су грантови за самоодрживост расељених у питању, по речима поверенице, они су заобилазили ову општину и расељени нису имали могућности да уз ову помоћ побољшају материјално стање својих породица и одреде се за неки од понуђених видова привређивања. Иако је било разлога да наш разговор траје доста дуге, пошли смо даље у реализацију нашег плана доласка, јер нас очекује дуг пут према Београду. Крећемо према колективном центру који се налази у центру града.

ПРИЈАВЕ ЗА ПОВРАТАК

На путу срећемо старог знанца са којим се нисмо видели пуних 11 година, **Зорана Антића-Зоћета**, расељеног из Призрена. Код првог контакта видно се примећује да нема ни наговештаја од човека који је својевремено био пун енергије и духа. Зоће је данас смирен, рекло би се сувише смирен. Проблеми и неразумевање на сваком кораку утичу на њега тако што му је како нам рече, остало још мало вере у неки бољи живот. На питање који је био мотив да толико велики број расељених дође у Неготин, одговара да су 1999. године, овде упућени из првог сабирног центра (спортски центар Врање). Немајући где, одсели су ту, неко

ПОЧЕТАК ИЗГРАДЊЕ ИЗГЛЕДАН

Представници Министарства за заједнице и повратак, представници општине Призрен и Британске канцеларије у Приштини, потписали су овог месеца трилатерални споразум о изградњи 10 кућа у строгом центру Призрена. Донатор средстава је Британска влада, а средствима ће управљати Министарство за заједнице и повратак. Очекује се да ће ово бити велики почетак изградње порушених кућа у центру града. На расписаном конкурс, као најбољи је оцењен пројекат Данског савеза за избеглице (DRC) Косова, тако да ће ова организација најзад спровести дуго планирану реконструкцију кућа у Призрену. У свему томе, поред Општине Призрен, помагаће им и Удружење "Свети Спас". Почетак изградње планиран је до краја августа месеца.

Зоран Антић - Зоће у разговору са Златком Маврићем, извршним директором ЛНВО „Свети Спас“

време, док се не организују за повратак. И тако остали до данас. Зоран са породицом као и већина расељених живи приватно. Тешко је, али, како нам рече, није могао да породицу "казни" животом у колективном центру. Они који су у Центру, по њему, заслужују орден. Радује га информација о почетку градње у Призрену и без размишљања и консултације са породицом, одмах се пријављује за повратак. Чекао је да неко много раније покрене то питање.

У причи стигосмо до колективног центра - хотела. Да се не зна повод доласка и структура становника, могло би да се каже идилична слика - "живот на високој ноzi". Споља сасвим пристојан хотел, испред жагор. Пуно људи, једни у ресторанском делу, други на клупама испред зграде. Једно пада у очи код обе групе, нико ништа не конзумира. Препознатљива група, расељени становници хотела, односно колективног центра. Напољу проводе време, а имају га на претек. Унутра

Расељени испред „привременог смештаја“

немају где, осуђени су на простор од десетак квадрата и сталну самоконтролу. Да некеме из других соба не засметају, да својима у својој соби не засметају. Нерадо причају. Чекају боље вести од оних који им дођу у посету. Стотинак ИНФО билтена, колико смо понели на пут, бива одмах разграбљено. Посебно их је заин-

Петар Которчевић са суйрузом и аушором шекста

тересовао априлски број, на којем је њихов Призрен на насловној страни. Повлаче се у своју самоћу да на миру прочитају садржај листа. Ми, на Зоћетов предлог, одлазимо у посету **Петру Которчевићу-Которцу**, музичару, члану КУД “Цар Урош”. Затичемо га у соби “испод саћа”. Унутра преврело. У собици четири кревета. Ствари распаковане, торбе поред. Као да су стигли са пута, или на пут крећу. Па ваљда је то и нормално за становнике хотела. У њима се гости кратко задржавају. Ови наши су изузетак. Још нису отишли, али су им ствари спремне. За сваки случај и нову прилику. Ту прилику је Петар једва и сачекао. На нашу информацију је, не часећи часа, одговорио да до сада није био упознат са активностима на повратку у Призрен, али да је један од најозбиљнијих повратника, само да у групи буде бар још десетак расељених да тамо има са киме да се дружи. Да не буде сам.

НЕСТВАРНЕ ПРИЧЕ

Њему, а и осталима са којима смо касније причали, нестварна делује прича да у Призрену могу слободно да се крећу и причају, па чак и са својим дојучерашњим комшијама Албанцима. Чули су да су се организовале “иди-види” посете, али због удаљености, до сада им нико није понудио да се укључе у ову активност. Обећавамо да ћемо са Данским саветом за избеглице

Споља зграда, унутра јадац

РАЗУМЕВАЊЕ

На паркингу испред општине сачекало нас је непријатно изненађење. Прекорачили смо време за које смо уплатили паркинг, а на ветробрану нас је затекла доплатна карта од 1.250 динара. Иако далеко од веллеграда режим наплате се и овде поштује и ригорозно спроводи. Љубазно особље паркинг сервиса након чуђења шта ћемо ми у Неготину (возило регистарских таблица UNHCR), после увида у SMS поруку уплате, прашта нам грехе и омогућава да нам ипак боравак у овог граду остане у пријатној усмени.

(DRC) и Високим комесаријатом УН за избеглице (UNHCR) настојати да се организује да једна група из Неготина у што скорије време оде до Призрена. Обећањем (које смо касније одмах испунили) завршавамо нашу посету Которчевићу и одлазимо према возилу. На ходнику сада промењена слика у односу на малопређашњу. Ходници пуни расељених, свако хоће да нас по нешто пита. Одавно нису имали посетиоце. Поред Призренаца, ту су и Гњиланци, Суворечани, Ораховчани, Источани, Урошевчани. Испред зграде такође велики број расељених. **Милица Антић, Жарко и Дејан Лукић, Спаса Божиновић...** Прелиставају наше новине. Причају нам о животу у расељеништву. Понављају, тешко се живи. Тврде да је скупље него у Београду. У то се, провером цена на пијаци и у оближњим продавницама, веома брзо и сами уверавамо.

У смирај дана, поздрављамо се и полазимо, уз уверавања да ћемо их поново посетити и да ћемо покушати да део активности везаних за расељене упутимо до њих. Сумирајући резултате, путујући назад Дунавском магистралом, закључујемо да смо обиласком расељених у Неготину, у правом смислу, оправдали постојање и мисију информисања. Или смо, ипак, то требали да урадимо много, много раније?

Текст и фотографије: Саша Јефтић

